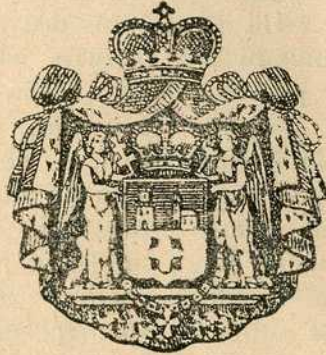

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 12

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

УРЕДНИК

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 24. марта 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

По замолници Његове Светости православнога Архиепископа Карловачкога, Митрополита и Патријарха српског, преузвишенога господина *Георгија Бранковића*, благоизволело је Његово Високопросвештенство господин епископ Бачки *Митрофан Шевић* свршенога богослова *Јована Лазаревића* из Карловаца рукоположити у светојурђевском храму у Новом Саду у суботу дана 16. (29.) марта т. г. за ђакона, а у недељу дана 17. (30.) марта за презвитера.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Што је добро?

Српским народним пословицама

истумачио др. Данило Трбојевић.

(Наставак.)

Али није доста само знати, што треба ономе, коме желиш помоћи, и уз то имати сва она средства, која су потребна, да се његовим потребама задовољи, већ треба знати и начин томе. „Која је корист од

оне краве, која даде пуну музлицу млијека, а потегне ногом те проспе?“ Оно добро, што коме хоћеш да урадиш, нека буде право добро; али нека буде и згодан начин, на који то чиниш. „Залуду је зачина, кад није начина“, а гле, „ко чини на свој — т. ј. прави — начин, глава га не боли.“ Није доста, да ко коме „радо пружа руку“, те да би „дао и око за њега.“ Треба пазити и на то, како ће то овај примити. Јер има много људи, који ће твоју доброту одбити, мислећи: „Ако ми што можеш на силу узети, не можеш дати.“ За то пазити не само, што радиш, већ и како радиш, и „ако кога — н. пр. — свјетујеш, немој га срамотити“, јер и „с мало жучи много меда огркне!“ Амо спада нарочито то, како се владаш, док добро коме чиниш. Особитом помњом мораш пазити на то, да се својим добрим дјелима јавно не хвасташ, јер би тијем могао лако увриједити онога, коме хоћеш да помогнеш, и тако му мјесто добра учинити зло. А за право „и није ондје коке, која снесе јаје, па га откакоће.“ За то нека онај, „ко дава мучи, а ко прима, говори!“

Осим тога, што разумна љубав пази на сврху, за тим средства (у ужем смислу) и на начин, пази она такођер на вријеме и мјесто, држећи се правила: „Ни свагдје ни свашто!“ И највећа „милост у невријеме велика је немилост.“ За то, ако ме ко хоће пожалити, „пожали ме жива, а не мртва“, јер „касно је помагати утопљеному.“ „Да је што у жива уста, мртва не ишту круха.“ Због тога треба брзо помагати, јер „двакрат даје, ко брзо даје“, и како се из врло много случајева види, „боље је рећи: не ћу, но: сад ћу.“ Онај, који оклијева чинећи добро, те тако обично са својим добрим дјелима закасни, много је сличан ономе, који човјека истом „кад га види, онда се и сјети.“

Али како ни у чем не ваља претјерати, не смије се претјерати ни у љубави, по готово не ваља то чинити у онаквој љубави, коју можемо и смијемо без икаква зазора назвати, разумном љубављу. „Преко мјере никака добра није“, те тако обично и „милостив лекар усмрди рану,“ мјесто да је излијечи А и „ко би могао свему свијету умијесити колач,“ кад „ни Бог не може сваком да угоди“? Не смијемо дакле преваше дијелити, јер „ко много дијели, скоро ће просити“; ни преваше за свијетом плакати, јер „које очи за свијетом плачу, брзо исплачу.“ Видимо ето, да „ни Бог сваком не помаже“, па како да се ми упуштамо у нешто, што бити не може. И доиста, „ко хоће многима угодити, никоме не угоди.“ Ово вриједи особито за оне, који не ће никоме да се замјере, већ хоће свакоме, па и злима да угоде. Него овакви људи нека не забораве, да „тешко ономе, ко се није омразио никоме“, јер они, мјесто да коме помажу, само шкоде себи, а и ономе, коме желе помоћи. А ево како! „Поштена је човјека ласно преварити“; за то ћеш често и наћи кога непоштењака, који „прст му само пружи, ухватиће те за цијелу руку.“ Непоштен на име не мисли, да „дрво, с кога само воће пада, не ваља трести.“ Он ће га не само трести, него се и камењем на њ бацати. Та-

ко „пусти мацу под полицу, а она ће и на полицу.“ Но не само што би ти сâм штетовао због превелике љубави, већ би штетовао и онај, коме ти добро хоћеш. Кад би видио на име, да све може добити без своје муке и труда, не би хтио радити, а ми смо већ разабрали, да без рада нема добра. На тај би начин збиља био онај, који хоће да буде „препријатељ — непријатељ“, „препоштен — непоштен“ и „предобар — недобар.“ Због тога, јер „нити је добро све узети, ни све дати“, и не дај свега, што имаш, већ „нешто дај, а нешто обећај!“ У опће, држи се свагдје златне средине. „те не буди мед да те разлижу, ни јед да те распљују!“

Љубав, како вам је познато, свакоштује на да све, и „доброта се на далеко хвали.“ А како и не би, кад она све око себе грије као жарко сунце! Јер „сунце грије свијет, а људи један другога.“ Је ли онда чудо, што се у св. писму каже: „Бог је љубав“, кад је он управо из љубави и створио овај свијет, те га из љубави држи и чува? И кад се нађе ко год од нас људи, који је у љубави и блакости такав, те, што но кажу, „на рану би га привио,“ не заслужује ли такав човјек највеће и најљепше признање? Доиста! Па с тога ко својом љубављу друге грије и обасјава, и њега — Боже, дај! — обасјало и „огријало сунце“ за живота, а послије смрти „Бог да му души покој да!“

А сад да видимо, какву награду тражи сама љубав за све своје огромне заслуге! За дивно чудо, никакву. „Вама љубав је довољна плата љубави.“ „Љубави није сврхе“, осим да онај, којег она је одабрала, буде сретан и задовољан. Тако младић, љубећи дјевојку, заборавља на се; срећа њезина је сврха његова живота. Тако љуби и отац дијете и дијете оца, пријатељ пријатеља, у опће сватко, ко љуби. „Љуби, ко те љуби.“ За што те љуби, не питај! Јер он је у својој љубави тако утонуо, те и не види право око себе, а ако кога и види, то си само ти тај. Буди задовољан, што те љуби, а ако ћеш бити још задовољ-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нији и срећнији, не брине се много, како ћеш то постићи, већ — „гдје си љубљен, љуби и ти! А љубићеш најбоље, ако и ти на се заборавиш, ако пустиш из вида оно, што те можда уздиже над друге људе, те будеш „кротак као јагње.“ Тако ћеш ономе, ко те већ и онако љуби, не само бити још милији, већ као што „умиљато јагње и двије мајке посе“, тако ће и за те многи рећи: „Умиљат је, па га сви волимо.“ И најмања стварца, коју коме из љубави покљониш, примиће се с особитом захвалношћу; она се не ће просуђивати по својој вриједности, јер „поклону се у зубе не гледа“, него по величини и искрености твоје љубави.

Толико ето вриједи љубав, а сад да размотримо, колико вриједи злоба, које толико има, те „воде и злобе никад не ће нестати.“ Колико може вриједити за друге онај човјек, који ни сам себи добра не жели, те „нога му нози добра не мисли?“ Колико би такав другоме коме човјеку користио, кад „не би дао ни Богу тамјана“? Колико би он могао учинити добра, кад „не би ђаволу нож дао, да се закоље“? Не, такав човјек не помаже никоме, и „худој матери и своја су дјеца пасторци.“ Узалуд ћеш му говорити: „Нијесам ни ја камен“; „ако ми не можеш помоћи, немој ми одмагати!“ Он ће те и „без ножа заклати“, јер зао човјек не трпи, да живи ико, ко је поштен, па ни ти, већ „радије би те убити но се посветити.“ Ако се и причини часком, да те љуби, а он ће те „љубити као вуц овцу.“ А трпјеће још једино онога, ко је као и он, јер „вуц вука ни у гори не ће.“ Па ако учини такву човјеку, који је као и он, какво добро, он ће му не са својим, већ „с туђим добром добар бити.“

Будући да је злбан човјек и сам на се љут — а то ћеш му познати по том, што се увијек „намргодио, као да ће му киша из чела ударити“ —, то он не трпи, да ико и с ким буде добар, већ увијек гледа, како ће „метнути коме црва у главу“ и тако га „на танак лед навести.“ Слога и љубав су му „трн у оку“, и за то, да може, „завадио би два ока у глави.“ Он

се непрестанце само туђему злу весели, и не пазећи на то, да „ко се туђему злу весели, нек се своје нада.“ Не пази он у опће, ни на што осим на своју корист. Он зна, да „сиротињска суза јемљеш пробија“, па њему је ипак све једно. Јер не само што је не ће да утаре, већ не имајући ни ондје милосрђа, гдје би „из камена суза ударила“, он је узрокује.

Али „боље да те смрт пријека дигне, него суза сиротињска стигне!“ Јер ако злбник не ће никоме да поможе, не може ни њему нико помоћи, све и кад би хтио. „Кад курјаку што у гркљан упадне, тешко је ишчупати.“ Тако и ономе, ко је злбан, мора доћи зло прије времена, те се редовито „злбнику прије смркне, него сунце западне.“ С тога велим и желим свакоме од вас: „Не буди међава, да пометеш, ни огањ да попалиш!“ Јер метући и палећи друге, помешћеш и спалити и сам себе.

(Наставиће се)

Меморандум у питању манастира, поднесен Његову Величанству Цару-Краљу Францу Јосифу I-ом.*

*Царско и апостолско краљевско Величанство,
најмилостивији Господару!*

Поглавари и представници румунске грчко источне цркве у Угарској потписани са најдубљим поштовањем, охрабрени наклоношћу и очинским старањем Вашег Величанства, свагда указаним румунском народу православне вере, који се са непоколебљивом верношћу и оданошћу држи високога Престола, узели смо себи слободу ступити пред Најсветлије лице Вашег Величанства у прилог коначнога уређења једнога црквенога питања од велике важности, које је остало до данас неуређено.

Наиме, када сте се Ваше Величанство Највишим автографом од 14. децембра 1864. најмилостивије смиловали одобрити уставноу уређење, организовање и дотирање новоустановљене румунске грчко-источне Митрополије Сибињске у свези са оцепљењем њезиним од Митрополије Карловачке, однос-

* Превод са румунскога из арадскога црквенога листа „Biserica și Școala“, брр. 10. и 11. 1902.

но, када сте се Највишим отписом од 29. децембра исте године (Нр. 8442|I.) смилovali уредити јавноправни положај нове Јерархије, Најсветлији осећај правде и очинско старање Вашег Величанства протегло се на све гране и манифестације (појаве) црквенога живота, те када сте се Ваше Величанство најмилостивије смилovali наредити да се за *Угарску и Ерделј установи самостална Митрополија, равноправна са српском*, — сигурно је Ваше Величанство било руковођено том Највишом интенцијом да се та нова Митрополија учини саразмерним удеоначарем у оним правима и дотацијама, која уживаше Митрополија Карловачка, негда заједничка, и која су као последица самосталности и равноправности неопходно потребна, да би нова Митрополија румунска могла вршити савесно и достојно свето посланство своје.

Тако сте се Ваше Величанство смилovali наредити и то, да се подела црквенога иметка протегне и на православне манастире, који се налазе на земљишту старе јерархије и упутити српски црквени Конгрес да у том предмету гледа да ступи у споразум са румунском црквом.

Али на нашу неизмерну жалост та племенита интенција Вашег Величанства није ни до данас остварена — не са наше кривице, јер се заједнички манастири са изузетком једнога још и данас налазе искључиво у администрацији и под јурисдикцијом српске цркве!

Одржавање до сада и тако дуго тога стања, противнога најмилостивије изјављене пламените интенције Вашег Величанства, треба да се припише само тој околности, што преговори споразума, покренути блаженим митрополитом наше грчко-источне цркве румунске *Андрејем Шагуном* и делегатима румунскога црквенога Конгреса, не имаћу успеха код српскога црквенога Конгреса и депутата његових у Карловцима већ 17. марта 1865. па до данас, — у колико се представници српске цркве изјаснише у свим тим приликама да они сматрају манастире искључиво за српска народна добра и да не улазе у преговоре у погледу истих.

Тај пак поступак српске цркве стоји

у опреци како са вековима заједничким постојањем и развојем грчко-источне цркве у домовини, тако и са канонима православне цркве, шта више и са историјом установљења и мисијом тих манастира, пошто су Румуни, становници југо-источних делова наше домовине, особито у бившем тамешком банату, до године 1690. следовали искључиво грчко-источној православној вери, коју су у највећем делу и задржали до данашњег дана.

Тај народ православне вере по сведоцима повеснице имао је своје цркве, манастире и свештенике већ пре године 1690., кад је маса српскога народа под вођењем патријарха *Арсенија Черновића* из Ипека дошла у нашу домовину и настанила се у јужним, односно у југоисточним деловима њезиним, где им је блажене успомене цар и краљ Леополд I. дао такве привилегије, у смислу којих је патријарх, односно архиепископ-митрополит њихов био инвестиран привременом црквеном јурисдикцијом над свештенством, црквама и манастирима целог народа грчко-источне вере, и према тој својој привилегији узео у црквену администрацију и грчко-ист. цркве и манастире, које је нашао да већ постоје, као што је то наређивала Највиша диплома од 20. Августа г. 1691. и Највиши отписи, који су за тим следовали; право пак искључива власништва над тим српска црква није никад добила, нити је могла добити, — јер црквено имање припадало још од почетка неразделивој православној цркви, која није везана за народност, а то стање није претрпело промену споменутих привилегијама.

Та опћа црквена јурисдикција патријарха Карловачких трајала је до г. 1864., односно 1865., када сте Ваше Величанство Највишим отписом од 24. децембра 1864. и односно високом наредбом владином од 29. децембра 1864. Нр. 8462|I., горе наведеном, која допуњује сном. отпис и која је упућена на епископа Сибињскога *Андреја Шагуна*, декретовали установљење одељене и самосталне митрополије грчко-источне румунске, која је доцније инартикулована у закону.

На основу тога милостивог декрета епископија Сибињска, попуњена излученим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

румунским грчко-ист. епархијама, беше подигнута на самосталну и са српском равноправну митрополију и у исто доба декретована је у начелу и у опће правична подела заједничких опћина, односно цркви и манастира, српски пак црквени конгрес беше упућен да гледа да ступи у споразум и у том предмету. („Bezüglich jenes Antheiles, welcher, von dem den Diöcesen der Karloviczter Metropole in Ungarn, Croation, Slavonien, mit Imbegriff der Militärgrenze gemeinsamen Vermögen den aus dem Verbanne dieser Metropole ausgeschiedenen rumänischen Sprengeln zu Gutte kommen soll, ferner bezüglich der in den Banater Diöcesen inmitten einer rumänischen Bevölkerung gelegenen Klöster haben Seine k. k. Apostolische Majestät mit weiteren Allerhöchsten Entschliessungen vom 24. December 1864. anzuordnen geruht, dass im Nationalcongresse ein Übereinkommen zu vereinbaren getrachtet werden solle“).

То начело изражено је доцније и путем легислативним, када је у IX. зак. чланку од 1868. (§. 2.) решено да се Митрополија, за Румуне установљена, самостална, (*»a szербekével egyenjogu«*) са српском равноправна, инартикулује у закон, и да се наређења X. зак. чл. од 1792. протегну и на њу.

Гореспоменутом највишем упутству тадањи српски црквени Конгрес задоста је учинио делимично, у колико је према Највишој инструкцији, упућеној барону Јосифу Филиповићу, тада изаслатом владином поверенику, саставио „*мешовиту комисију*“ саборску, која је год. 1871. израдила основна начела и норме, које су требале да служе као мерило при раздељењу т. зв. „*мешовитих опћина*“ и при раздељењу пријатељском, путем споразума, имања црквенога, које до тада заједничко беше; тај пакт („*Vereinbarung*“) добив највише одобрење од Вашег Величанства беше и у дело приведен и помоћу њега беше са успехом вршена подела имања у многим мешовитим црквеним опћинама.

Међу имањем, које до г. 1868. сачињаваше својину грчко-источне цркве јединствене, нераздељиве, главно место заузимају институције са светом мисијом, познате под именом „*манастири*“.

Установљење тих манастира у нашој домовини води своје порекло из стародавних времена, али је сигурно да су они установљени у времену између XI.—XVI. века верском ревностју румунскога становништва, које тада становаше ту већ у маси и православних хришћана другога порекла, ради потреба православнога хришћанскога народа из околине; као несумњив факат и од одлучне важности спомињемо пак да су манастири, који се сада налазе на земљишту бившега тамишкога баната, постојали већ пре, него што су се Срби у већим масама доселили у нашу домовину и себи установили јерархију; по све те фундације учињене су за православни народ из околине без икаква обзира на народност. Пошто ти манастири имају мисију чисто верску, хришћанско-културну и добротворну, ни мало не мења ствар околност та, да се доцније и у тим манастирима утврдио нарочито старо-словенски језик, правије опћи црквени језик.

У интересу историјске доставерности треба да још споменемо факат, да у некојим манастирима, који се налазе на земљишту, настањеном Румунима, — особито у манастиру Месићу, Бездину и др. беху и у прошлости употребљавани румунски свештеници, који су вршили и свештеничке функције за становништво из околине.

Што се тиче основних писама манастира примећујемо да се при доказивању наших потраживања не можемо позвати на њих ни ми ни Срби; — пошто се у време блажене усмене цара Јосифа II. (1784.) манастирски игумани, позвани да оправдају оснивање и одређење њихово, (по сведоци њихових извештаја, који се налазе у земаљској архиви) изјаснише да немају у том погледу никаква документа, пошто се исти за време робовања под Турцима изгубише и пропадоше.

Из истога се тога разлога српски конгрес од г. 1791., држан у Темишвару, у граваминалним тачкама, податргом Високом Престолу, тужи и на то, што у погледу светих манастира не располаже ни једним документом, и тако немајући чим да легитимује свој оправдани посед моли да му се издаду документи. Та пак немотивисана

молба остала је без резултата и тада, јер мудри претходници Вашег Величанства не беху наклоњени дати таквих докумената.

(Свршиће се.)

Назарени не дремају.

Има томе већ неких осам година, како сам изнео пред позване факторе историју и суштину назаренства; а коју сам годину након тога покушао био да осветлим и објасним и саме узроке, са којих се та, заиста, врло немила и несретна и опасна секта, у нас тако нагло шири, препоручујући уједно и читав низ мера, којима држим да би смо могли томе ширењу, бар донекле, на пут стати.

Ја сам на тима работама радио скоро неданимице, па сам издао и два-три популарна разговора с назаренима — загреван у првоме реду помислима, како ће се сада нарочито наше свештенство, користећи се и тим материјалом, листом и на свима линијама, кренути против те опаке најезде, те ћемо ускоро дочекати, да часни крст светог нам Православља опет онако дивно и дично засја и заблеста у срцу и души народа нашега, као што беше то у она стара, светла времена, када су наши славни предци за то свето знамење ишли и на колац и под конопац.

Али сам се ја, Боже мој, преварио у тима дивним сновима својим. Јер се наше свештенство, ето, још никако не креће против најезде назаренске у оној мери, коју озбиљност ствари захтева. Као да се многога пастира и не тиче, када му се у тор увлачи опаки вук, те крвцу пролева и коље стадо од реда. Као да је већ и сам јаук Матере Цркве слаб, да неке војнике Христове покрене на мегдан, на ждрело.

Јер, браћо свештеници, нема овде оне, знане ми већ обране: назаренство и тако већ не напредује више у нас. То је једна, од наших најгрђих и најстраховитијих обмана. Та ко би и смео рећи, да сатана не сеје кукољ у пшеницу-белицу, док стражари спавају; ко ли би и могао замислити немирна секташа, да ће он беспослено скрстити руке, па још када зна, или мисли, да му ровења његова нико спречавати не ће?

Не, нека међу нами нико и не спомиње више, да се назаренштина почела међу нами губити. Нека се тиме у нас нико не заноси,

све докле ми не будемо имали за то и темељних разлога, који ће разлози међутим и наступити само онда, када будемо у положају, указати уједно и на факат, да смо се кренули смишљено и на свима позицијама против те наше, верске и народне неудаће и несреће.

Све дотле пак знајмо, сада и увек: *назарени не дремају!* Нису они ни до сада, ни једнога тренутка, седели беспослени и скрштених руку. У појединим размацама од времена, ми смо непрекидно сви од реда слушали страшну тутњаву, како нас они поткопавају и подривају, час овде, час онде. Овде је пастиру нестало једне овце, онде пет, тамо десет итд. И ко ли би могао набројати свеколике несретне душе, што их свештенство наше од год до год губи из тора богоданог!

А мене само болети мора, што у томе погледу морам опет само рђаве казати гласе. Пало ми је у немили део, да допуним онај оцек расправе своје: „Зашто се у нас назаренство шири и како би то могли спречити“, где на стр. 57—86., говорим о оним условима ширењу назаренства међу нами, који леже ван домања наше унутрашње верске економије, који утичу с поља, из духа саме назаренштине, чинећи је способном, да је кадра тако продирати кроз наше редове; где сам, другим речима, покушао набројати свеколике оне чињенице, што нововерцу служе као поуздана средства против нашега светог Православља.

Реч је наиме, ни мање ни више, него о томе да назарени *сада већ и помоћу штампе наваљују против спасоносне вере својих отаца.* Што није кадра реч, живи пример, наговарање, неуморна пропаганда назаренских апостола и мисионара, „скупштине“, застрашивања, „Харфа Сиона“, разнолики марифетлуци и најпреденија лукавства — то ће од јако покушавати да допуњују и подуширу још и неким књижицама, од којих ја већ две имам при руци.

Првој је натпис: „Срце Човечије, храм Божији, или (!) радионица сотоне. Представљено у 10 слика. Намењено буђењу и ширењу хришћанског мишљења. Издао у Бечу. Накладом првога складишта за хришћанске тискописе. Наштампано А. Голцгаузен (!) у Бечу, 1900.“ — Друга се књижица зове: „Долазак Господњи, један врло радостан догађај за сво човечанство,“ Бела Црква, штампарија Пера Кун, 1901., стр. 23. Прву сам књижицу добио

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

од Вељка Лукића, пароха у Ловској; Њу је у његову парохију донео и стао растуривати „некадашњи митровачки роб, а сада, назаренски апостол Пешут из Пашког.“

Књижица обухвата 51. страницу. Из предговора „Читаоцима“ дознајемо о тој работи ове појединости: „Ово је дело преведено год. 1878., с немачког језика на хрватски. Немачко пак издање превод је са францускога, те је изашло год. 1732. у Вирцбургу под насловом: „Душевно огледало нравствености, у којем се може сваки Хришћанин, који тежи за душевним спасењем, огледати, стање своје душе познати, и према томе живот свој удесити.“

Споменутих десет слика, што их у тој работи имаде, то су у извесном размаку, на читаву страницу изведена срца човечја горе с човечјом главом, у потиљку раздељене дугачке косе. На свакој слици од реда играју важну улогу „ђаво са својом пратњом, са седам смртних грехова,“ који су греси опет приказани у седам животињских сличица: ту вам *шаун* приказује „охолост,“ *јарац* „блудност и све нечистоте,“ *жаба* „лакомост,“ *змија* „завист и злорадост,“ *тигар* „гнев и осветљивост,“ *корњача* „леност,“ *свинце* „прождрљивост“. Ту је онда још и Дух Свети, у виду голуба, као и анђео чувар или милост Исус Христов.“

Потписи уз поједине слике, ово су: 1.) слика унутрашњости човека, који се одао греху, те сотона у њему влада; 2.) слика унутрашњости грешника, који се каје и почиње се клонити греха; 3.) унутарње стање грешника, који опет верује у Исуса Христа и св. Еванђеље, те га је наунио дух свети; 4.) слика унутарњег стања човека, који је заслугом Исус Христовом помирен с Богом и не зна ни за шта осим за Исуса Христа; 5.) унутрашњост богољупца; срце му је храм живог Бога, стан св. Тројце; 6.) срце од човека, у кога је ревност опет малаксала, те почиње опет љубити свет; 7.) стање срца код човека, који се, после покајања, вратио греху, те је сада са свим у власти ђавола; 8.) смрт безбожника и казна греха; 9.) унутарње стање Хришћанина, који је истрајао у борби против зла и вежбао се у борби до конца свога; 10.) смрт побожнога и праведнога.

На свакој слици дотичне животиње, да-богме, мењају свој положај, или су у срцу, или ван њега, па и сам је лик човечји сходна

израза. Свака је слика још пропраћена и поджим тумачењима, као и поједином молитвом, које се од реда почињу у прози, а завршују у везану слогу.

Није ми овде намера, уцпштати се дубље у процењивање ове преслабе, једностране работе. Али морам напоменути, бар у главном, да из ње говори дах мистичне индивидуалне етике. Нравствени се проблем креће у посве тескобну оквиру. Човек се ту схваћа као поједина личност, са чисто индивидуалним опредељењем, и све се земаљске ствари појимају тек као средства за духовно-нравствени развој. Ваља се отрести света и свих његових потреба, иметка, славе, уживања, па, тежећи једино за душевном апатијом и атараксијом, присети нравственом идеалу и примити за награду живот вечни.

Друга је књижица међутим — испод „сваке критике.“ „Оригинал“ му је такођер немачки. Кажу, да га је „написао“ неки „владика назаренски“ из Беле Цркве. „Превод“ је пак слупао, као што се из свега види, какав банатски нововереки „надрикнућа,“ и то какав од најпростијег бова, који ни о самој најобичнијој интерпункцији ни бледа нема појма. И сама је „садржина“ свега тога „списа“ прѣви правцати галиматијас, једна простачка збрка „појмова“ и речи.

За доказ свему томе дај да наведем само неколико редака (стр. 18.) „Шта се такова места тиче, који ту да потврдиду намераваду, да у овом животу само решење за вечну судбу свију људи припада, хтели би да примјетимо: кад би читалац код свију таквих места хтео труд узети и изтраживао, коме или од кога такова говоре, нашао би, да она само за оне християне или предличности њиве, Израилцима говори. Али то су такви народ, који су верни били, пре него што су ове речи на њи управљене биле, а не такви, који би кроз то у веру дотерани требали бити.“

Сам „садржај“ тога хаоса међутим и сам једва да слутим из завршетка, који и наводим овде такођер: „Оправдање за живот за све људе још није дошло. Само једно врло „мало стадо,“ они, који су веровати могли и хтели, добили су оправдање за живот кроз веру, они други сви мораду получити, иначе неби реч Божија истинита била; и хвала Богу, зато је долазак Исусов потврђен. Пошто је он живу

генерацију (народ) понизио и арач жетеоца сустигао (Амос 9, 13) по чему је невоља своје спасоносне бразде одорала, хоћеду сејане речи да никнеду; и онда ће пробуђење мртвих настати, да и они кроз веру за живот оправдани можеду бити (!!!) Заробљене у гробље он ће спасти. Смрти ће он куга и паклу (шеољ — гроб стање смрти) отров бити, сравни 1 Моисј. 37, 35, осија 13, 14 . . . Ко онда у тај хиљаду годишњи суд — или пробу времена владања христовог и његових подпуно правду у у мисли, речи и дјелу учио и тврдио не буде, ко после тога Бога из свег срца, све душе, из све снаге и подпуним имањем и не љуби, и свога ближњег као самог себе — ко дакле пророке што је Моисије говорио не слуша, тај ће бити уништен из народа човечанства. Само тако, даће ду се безбожници као што у псалми 9, 17 каже повратити у гроб из којег су кроз милост Божју спашени били, а и то, да ће Исус свећа свету и светлост, незнабошцима бити, да је он истинита светлост, која ће сваког човека, који у овај свет долази, обасјати (еван. Јова 1, 9 — оба припадају к радосној висти од доласка Исусовог. Он неће само свој народ да искупи из њиовог греха, него ће грех са земље уништити.“

Еле је све то мутна нека есхатологија, смешана са неким неодређеним хиљазмом, при крају чега човек невољно склапа те бедне и јадне листиће, велећи: Schuster, bleib' bei deinem Leisten.

Па ја ипак пун бригае довикујем браћи свештеницима, да са свиколиким пастирским жаром припазе на овај нов, могу рећи, ратни поход нововерски. Јер ја имам пуно разлога, да сматрам те работе за нов угарак, који може у несретну часу у жив пламен букнути. И читава је наука нововерска само тек бедна збрка назора и начела, па нас је ипак и до јако стала доста силних душа. Неће-ли дакле ове још и веће глупости, само у толико више нанети рана светој нашој Матери Цркви?

Ено, и у Ловској како ли се летоске узрујаше духови, када је речени Пешут стао онде растуривати, уз Св. Писмо, и работу „Срце човечије, храм Божији, или радионица сотоне.“ Срећа само, што је тамошњи парох, Вељко Лукић, сместа појмио збиљу опасности, те правом пастирском ревношћу стао на бранич светога Православља. Иначе је тај насртај ласно могао

постати убилачким отровним семеном за читав тамошњи крај.

(Свршиће се)

Румунска црква у XIX. веку.

(Свршетак.)

Подчинивши на тај начин цркву потпуно јурисдикцији својој, кнез Куза и тадањи управитељи Румуније — националисте — имали су намеру да пођу још и даље. Унизивши, разоривши, подчинивши цркву своје строгом надзору, они наумише место „фанариотске културе“ дати Румунији другу западно-европску веру. Кнезу Кузи, који је тежио за неограниченом самовлашћу у делима вере, више се допадало протестанство, док другим препородиоцима румунске народности, који желише да се потпуно приближе романским народима, — римски католицизам изгледаше да најбоље одговара народним идеалима „потوماка старих Римљана“. Министар-председник М. Когалничано на народном конгресу 1857 год. предложио је том конгресу да прими римски-католицизам само зато, што „православље јесте једина препрека срећи Румуна“. Уводно се григоријански календар у својој употребу, а грађански брак постао је обвезним, док је црквени остављан на вољу брачном пару (тако је и данас). Наравно, да Ватикан није могао пропустити овако згодну прилику, а да се не користи, те одмах отпоче своју пропаганду у Румунији. У Јашу баш поред саме цркве Св. Три Јерарха већ се подиже латинска катедрала; 25. октобра 1864 год. беше решено подићи римо-католички семинар за децу Румуна-католика, па и за све, који би хтели тамо дати своју децу, јер у Румунији беше проглашена потпуна слобода вероисповести. Влада Кузина намеравала је за тим увести оргуље и чак filioque. Речју, православљу је претила озбиљна опасност. У неколико је задржао успехе латинства сам папа, који је протестовао, што је римокатолички семинар подчињен министру за црквене послове, а исто тако и што је тај министар црквених послова поставља лица у црквена звања. Неограничено властољубивом Кузи боље се допадало протестанство; али не желећи, да се у том питању разилази са својим бившим једномишљеницима — националистами, а исто тако, да не би изазвао и раздражење у народу, у ком су већ и онако његове

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

оштре реформе изазвале немир, Куза је опрезно потпомагао протестантске идеје запада, радећи у извесним приликама преко своје жене Јелене. Протестантским сектама запада беше дана потпуна слобода, као и православљу, шта више ишло им се на руку, да се што боље и јаче рашире у православном румунском народу. Год. 1863 марта 13. било је свечано полагање темеља нове реформаторске цркве у Букурешту. Црква је подизана за Мађаре, који се налажаху под протекторатом Аустрије. У свечаности је учествовао аустријски конзул — католик, пастор реформатски, као представник општине, лутерански пастор и ђакон и члан англиканске мисионарске општине. Речју, сва западна Европа скупила се ту, да би свечано одпразновала празник своје победе у крају, који од искони беше православан, ну, који сад хоће да отргну сасвим од православног Истока. Од румунске владе с помпом је дошла православна румунска кнегиња Јелена. Сва та лица активно учествоваше у реформатској свечаности: једни читаху молитве, други проповедаху и држаху говоре и т. д. Аустријски конзул, као домаћин у тој светковини, љубазно је понудио кнегињи Јелени, да положи први камен у темељ. Кнегиња је то учинила и том приликом рекла ово: „Осећам се срећном, што сам позвана полагању темеља нове реформаторске цркве. Од срца се радујем, што видим, да се у земљи румунској увећава број хришћанских институција, које носе страдајућима утеху и душевни балзам. Амин, амин, амин“. Поменути представници протестантских општина могли су видети у тим речима, обраћеним к њима с висине престола, не само израз стране религиозне трпељивости према свима вероисповестима, већ и јасан позив, да без бриге раде на православној њиви, те да су православљу оковане и руке и ноге реформама кнеза Кузе. Исте године буде саграђена и украшена и лутеранска црква, коју врховни покровитељ свих лутерана пруски краљ Вилхелм посла драгоцену Библију за олтар и дар, у износу 1000 талира, за нове оргуље.

А како се румунско свештенство односила према свем том раду националистичке странке с Кузом на челу? На жалост, морамо приметити, да западни покрет, који је обухватио сву румунску интелигенцију, није мимоишао ни свештенство. У ствари око ујединења обих

кнежевина у једну целину, те у опће у свим радовима либералне националистичке странке — румунско свештенство живо је учествовало. Митрополити молдавски и влашки беху председници привремених „дивана“, на којима се говорило о сједињењу кнежевина и расправљало о многим другим питањима либералног својства. Митрополити су председавали и на изборним зборовима, на којима је А. Куза незаконито изабран за господара прво Молдавске, а по том и Влашке. Истина, молдавски митрополит (Софроније) протествовао је против изборâ (премда и безуспешно), али влашки није ни то учинио. Шта више такви православљу предани епископи, као што су браћа Филарет и Неофит Скрибан, живо се учествовали у том покрету. Истина, они нису предвиђали, да ће отуда произаћи оне ужасне последице како по православље, тако и по народност румунску. У опће румунско свештенство грешило је и грешило, што се много заноси политиком, странчарењем и тежњом да игра извесну улогу у странкама, следујући овом или оном правцу у политици. Против те мане румунског свештенства предузимали су доста оштре мере најзнатније владице румунске цркве у последњој четврти прошлога столећа (као што су Силвестер хушки и Јосиф митроп. молдавски), образлажући свештенству, да му не приличи бавити се политиком. Али, на жалост, то занашење свештенства политиком, које беше права несрећа православне Румуније, још и данас влада у Румунији. И православље ће све дотле непријатељи газити, док се свештенство не одрекне тог свог несрећног заноса за политиком. Историја румунске цркве зна за случајеве, да су се том штетном заносу предавали и тако светли умови, као што беше спомена достојни епископ Мелхиседек. Овај је као архимандрит, бивши свештеничким послаником 1857. године, на сабору за избор кнеза и сјединење кнежевина, а касније 1861 год., добивши портфељ министра црквених послова и просвете, много помагао либералној странци, премда се за то касније горко кајао. Па кад су то чинила светила румунске цркве, најпросвећенији и најумнији епископи румунски, треба ли онда што и говорити о раду других мање разумних а ватренијих чланова румунског свештенства у епохи опћег заноса рационалистичким идејама?

Ови последњи већ су чак и то себи дозволили, да су отворено и нагло исмевали се не само над обредима, већ и над догматима православља.

У опће црквенене реформе кнеза Кузе, које подчинише светској власти сав клир румунске цркве, показаше врло штетан утицај на морално стање његово. Светска власт постављала је на катедре недостојна лица. При избору кандидата за епископску катедру, руководили су министра црквених послова само рачуни новчани: онај је добивао катедру, који је више платио. Та околност ужасно је развила симонију, а на том земљишту беше врло много шкандалозних случајева, о којима није вредно ни говорити.....

Споразум Црне Горе и Ватикана

у питању Светојеронимског завода у Риму.

Званични орган црногорске владе „Глас Црногорца“ саопштава у 11 броју званичне ноте, којима се постигао споразум између књажевске владе и Ватикана у питању, које је потакло брве Св. Столице о Светојеронимском Заводу у Риму. Ево тих нота.

Број 68664

Из ватиканских одаја

7. марта 1902.

Потписаноме Кардиналу државноме Секретару Његове Светости част је саопштити Вашој Екселенцији, да га је Свети Отац, желећи уклонити сваки узрок двомислености и тешкоће у Апостолским писмима „Slavorum gentem“ од 1. августа прошле године односно Јеронимског Завода; желећи у исто доба дати доказа своје благонаклоне поште према Његовом Кр. Височанству Књазу Црногорском и Књажевској Влади опуномоћио дати следеће декларације:

I. Завод Светога Јеронима одсад ће се у будуће звати „Collegium Hieronymianum Sclavico“ под којим се називом разумијевају католички јужни Славени дијецеза поменутијех у реченим Апостолским писмима;

II. Надбискупу Барскоме признају се, на основи потпуне једнакости, сва права и све користе, које остали бискупи реченијех дијецеза уживају према наређењима односних статута;

III. Услед те једнакости Надбискуп Барски имаће право предложити заједно Кардиналу протектору једнога члана у Управно вијеће реченог завода;

IV. Истом Надбискупу припада право наредити

питомцима Барске Надбискупије учење српскога језика ћирилским писменима.

Саопштавају горе речено Вашој Екселенцији, потписани Кардинал користи се овом приликом, да Вас увјери о своме најодличнијем поштовању.

М. Кард. Рампола с. р.

Рим, 7. марта 1902.

Потписани Изванредни и Опуномоћени посланик Њ. Кр. Височанства Књаза Црногорског има част потврдити Вашој Еминенцији пријем ноте 7. т. м. у којој је Ваша Еминенција, при закључку преговора, које је потписани имао част водити са Вашом Еминенцијом односно Апостолских писма „Slavorum gentem“ од 1. августа пр. године о Светом Јеронимском Заводу, извољела саопштити потписатоме да је Свети Отац, желећи уклонити сваки узрок двомислености и тешкоће у горе реченим Апостолским писмима; желећи у исто доба дати доказа своје благонаклоне поште према Његовом Кр. Височанству Књазу Црногорском и Књажевској Влади, опуномоћио Вашу Еминенцију дати следеће декларације. (Понављају се у ноти кардинала Рамполе наведене I. II. III и IV. алинеје.)

Потписани по сили пуномоћија њему и његовоме садругу Господицу Арцибискупу Барскоме, Примасу Србије датог, да преговарају за Владу Његовог Кр. Височанства Књаза Црногорског за пристанак на горепоменуту ноту, благодарећи у име Узвишенога Владоца и Његове Владе на очинском старању Његове Светости према Црној Гори, коју је у свечаном часу одликовао часном титулом: „Избраног дијела српског племена“, прима у име такође свога садруга Господина Барскога Надбискупа речену ноту у свима њеним дјеловима изјављујући да су тим исцрпљени захтјеви Владе Његовог Кр. Височанства Књаза.

Саопштавајући горе речено Вашој Еминенцији потписани се користи овом приликом, да увјери Вашу Еминенцију о своме најодличнијем поштовању.

Л. Граф Војновић.

Опћински намет на парохијске сесије.

Кр. земаљска влада, одео за унутарње послове, одбила је представку Архиепископског српског православног свештенства нашег, којом је молило измену наредбе владине од 31. децембра 1901. Бр. 62.224. Влада је, дакле, остала при том, да је и наше свештенство дужно плаћати опћински намет на парохијске

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.сесије.rs Може јој бити, у њезиној је руци — власт.

Али то решење је хтело и да нас *поучи*, те цитовани у представци зак. чл. XVIII. од 1871 и XXII од 1886 нису заједнички, но да су крепосни само у Угарској; а да је *поготову неумесно* било у представци се позивати и на дотичну наредбу кр. уг. министарства за богоштовје и наставу, која се не односи на управне већ на црквене општине *краљевине Угарске*, те на даће, намењене посве другој сврси него ли опћински намет.

Према овоме изгледа, као да подносиоци представке нису знали оно чему их решење високе владе жели да подучи. Радо би примили бар поуку, кад нисмо добили што смо тражили, али се не можемо задовољити ни друженом поуком, јер јој представка наша није дала повода. Нека то посведочи текст представке, коју ћемо у главном делу њезине аргументације привести.

„Горехваљеном наредбом високе владе (од 31. децембра 1901.) свештенство је оптерећено новим теретом, оним, против којег је висока влада то исто свештенство до сада узимала у заштиту, од којег га је досада ослобађала и онда, кад су њиме хтели оптеретити свештенство високој влади подручни управни органи, као што то доказују прилози под А и Б и у њима изложена висока наредба од 7 јануара 1886 бр. 500, те високо владино решење из г. 1878 против решидаба бивше кр. поджупаније у Руми од 8 коловоза и 9 рујна 1876 Бр. 4586 и 6584.*

„Тај обрт јесте конзеквенција сасвим супротних погледа и схватања дотационе природе парохијских сесија, контрадикторних онима у наредби и решењу високе владе из г. 1878 и 1886 сасвим коректно изложенима.

Гласом 10 § прев. кр. решкрипта од 10. авг. 1868 парохијске сесије јесу неразлучни део основне и сталне плаће свештеничке, тако исто као и новчана отштета за сесије, где их нема. Приход тих сесија, где их има, доходком својим тако исто је плата у готовом, као што је то и новчана отштета, где сесије нема. Према томе, а по постојећим прописима, парохијске сесије не потпадају опћинском намету.

„До ове године нису оне потпадале томе намету ни у краљевинама Хрватској и Славонији, а у *краљевини Угарској не потпадају ни данас* (зак. чл.

* Види „Српски Сион“ 1901 г. Бр. 48.

XVIII ex 1871 § 124. и зак. чл. XXII ex 1886 § 138.) Да парохијске сесије као саставни делови основне сталне и законите дотације, не потпадају плаћању опћинског намета, **аналогно** сљеди и из тога, да је парохијско свештенство гласом одлуке срп. правосл. народно-црквеног Саборског Одбора од 23. септембра (5. октобра) 1897. г. Бр. СО. 4327/1397, обзиром на § 14 I. Б. и § 27. I. В. прев. кр. наредбе од 10. авг. 1868 и на високу наредбу кр. уг. министарства богоштовја и јавне наставе од 13. децембра 1868 Бр. 22.391 ex 1868 — ослобођено плаћања парохијала па и верозаконског приноса и саборских трошкова на своју закониту дотацију, но само на приватан свој иметак“.

Представка се, дакле, није позвала на дотичне угарске законске чланке са тврдњом да они важе и за краљевине Хрватску и Славонију.* Напротив, у представци је изрично и јасно казано, да парохијске сесије не потпадају ни данас под опћински намет у **Угарској**. У *пошврду тога* представка се позвала на дотичне угарске законе; а споменула је све то, да *уиозори на тај факт*, који није тек параде ради узаконен, и аналогија којег факта, са свима његовим разлозима — као што се види — не би излишна била ни у Троједници, при уређивању питања о плаћању опћинског намета на парохијске сесије. Поред те аналогije и објективног уважења разлога, на којима почивају угарски закони гледе истога намета, можда би се дошло до коректнијег примењивања 48. §. зак. чл. XVI. на парохијске сесије српског православног свештенства. Тако исто ствар стоји и са односном одлуком Саборског Одбора и министарском наредбом. Представка се и на ове позвала *ради аналогije*, а не за то, што би се било та одлука или та наредба односила на управне опћине и на опћински намет.

Импутирање, дакле, нашем свештенству непознавања надлежности аутономног законодавства наших краљевина, било је „поготову неумесно“. Но сасвим умесно ће бити ако тврдњу владиног решења, да се дотична наредба министарска (да и не говоримо о одлуци Саборског Одбора) протеже само на црквене општине краљевине Угарске, исправимо тако, да се та наредба протеже на целу српску православну Митрополију Карловачку и да *за целу ту*

* Као што је то тврдио протојереј Димитрије Руварац у 17. броју „Срп. Сиона“ 1892. г.

Митрополију важи и данас, дакле и за онај део њезив, који је у краљевинама Хрватској и Славонији.

А кад је свештенство наше ослобођено плаћања парохијала, верозаконског приноса и саборских трошкова на своју закониту дотацију (под којом се разуме и парохијска сесија), онда је заиста *per analogiam* сасвим логично и сасвим праведно, да је ослобођено и од опћинског намета на ту дотацију, јер овај намет је, осим своје сврхе, *исте природе* јавних даћа као и парохијал и верозаконски приноси.

Владино решење се није упустило у побијање представком изложене дотационе природе парохијских сесија, — а то и јесте главни аргуменат у представци — по којој су те сесије саставни и неразлучни део основне и сталне плаће свештеничке, и по којој се сесија има сматрати платом у готовом као и одштета за сесију, пошто та одштета постоји само зато, јер понегде сесије нема, а не за то, што би она била нека друга врст дотације него што су саме сесије. А до год се не побије овај аргуменат дотичне молбе свештенства нашег, а побити се не може, јер је основан на 10. §. прев. кр. рескрипта од 10. авг. 1868. г. дотле је молба свештенства нашег, да се ослободи плаћања опћинског намета на парохијске сесије, основана и праведна и пред прецизном установом 48. §. зак. чл. XVI. од 1870.

Владино решење је ђутом прешло и позивање представке на досад издана владина решења и наредбе у спорном питању. Можда ћемо одговор на то наше позивање добити на другом месту. Наше је мишљење, да треба ствар изнети пред земаљски сабор, и држимо да нам се ни то неће у грех уписати. То је дужност наша према — себи самима.

Јеремић.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Радња Архиепископских Епархијских власти). I. Административни Одбор у седници својој од 18. фебруара о. г., под председништвом Његове Светости, преузвишенога господина патријарха српског *Георгија Бранковића*, решио је, осим осталих, и ове предмете: — За епархијски фонд купљено

је десет акција централног кредитног завода у Новом Саду. — Узет је на знање налог кр. земаљске владе, одела за богоштовље и наставу у Загребу, којим је наложена кр. порезном уреду у Митровици исплата у износу од 2400 К., црквеној општини у Рачи, као подељена јој припомоћ на оправку њезине парохијске цркве. — Узето је на знање саопштење исте кр. владе, да је дозволила у исту сврху припомоћ и црквеној општини у Босуту у износу од 1500 К., под условом ако црквена општина остатак грађевног трошка из својих средстава осигура. — Саопштиће се свештенству одлука Саборског Одбора од 28. септембра 1901. Бр. С. О. 6079/1626, да се признанице о уплатама основнога улога односно 6% прилога у општи митрополитски свештеничко-удовички мировински фонд на њихтев дотичног уплатника имају издавати код књиговодства и благајнице срп. нар. црквених фондова и заклада само у том случају, ако дотични уплатник допринесе за признаницу о уплатној своти по II. скали прописану биљеговину као и поштарину са 45 потура ради пошиљке. — Одобрен је управи манастира Бешенова куп односних некретнина у површини од 3 јутра 1279⁰ за куповну цену од 1270 К. — Одобрен је црквеној општини у Грку куп земљишта од државног ерара у површини од 276 јутара за куповну цену од 13.330 К. — Поводом молбе црквене општине у Крчедину, којом моли за обавештај, да ли могу за скупштинаре бити изабрани и они општинари, који су, истина, ради злочина били осуђени, али су после добили опрост од казних последица и повраћени у своја политична права, закључено је обратити се на Саборски Одбор са овом представком: „У овоподручним срп. православним црквеним општинама догађало се који пут, да су приликом организовања односно обавнављана црквених скупштина међу бираче уврштени и за скупштинаре изабрани били и они општинари, који су ради каквих злочина судбено били кажњени, — те је овај Архиепископски Административни Одбор, држећи се строго прописа §§ 13 и 14 прев. кр. рескрипта од 10. августа 1868, сваки пут изборе таквих скупштинара уништавао и нов избор одређивао. Но многе црквене општине замолиле су овај одбор, да се потврде бар они за скупштинаре изабрани општинари, који су, истина, у младости или касније у зрелијој доби злочин какав починили, али су после извесног времена иза одржане казне по постојећим државним односно земаљским законима добили опрост од казних последица и повраћени били у сва политичка права своја, па данас заузи-

мају угледан положај како међу својим суграђанима, тако и у политичним телима, те кад такви могу своја грађанска права у политичним општинама поново стећи и вршити, да би им требало и у надлежним њиховим црквеним општинама активна и пасивна изборна права повратити и дозволити им вршење истих. Овакови изузетни случајеви нису предвиђени у горехваљеном кр. рескрипту, а пошто се државни односно земаљски овопогледни прописи не могу протезати и на наше автономне установе, то се са званичном учтивошћу умољава високосл. Саборски Одбор, да изволи начелно решити питање и овом одбору ради будућег равнања саопштити, да ли могу у срп. правосл. црквеним општинама активно и пасивно изборно право вршити и они општинари, који су, истина, ради каквог злочина осуђени, али су после извесног времена иза одржане казне од казних последица по државним односно земаљ. законима опрштени и у своја политична права повраћени били? — Известиће се дотичне манастирске управе, ради знања и извршења, одлука Саборског Одбора, којом се позивају управе манастирске, да вишке какоиз својих прихода од 1899 — у колико то нису до сада учиниле — тако и од г. 1900 што пре унесу у благајницу срп. нар. црквених фондова. —

II. *Конзисторија* у седници својој, држаној дана 19. фебруара (4. марта) о. г., под председништвом Његове Светости, решила је, осим осталих, и ове предмете. — Позвани су овоподручни свештеници, којима је подарена припомоћ из земаљских приноса за г. 1901., да своје намире врху истих припомоћи овој конзисторији на исплату поднесу. Припомоћи су подарене 1 са 150 К., 14 са 100 К., и 5 са 50 К. — По одредби кр. земаљске владе, одела за богоштовје и наставу наређени су исправци у дотичним матицама парохијских звања у Батајници и Чортановцима. — Кр. земаљска влада, одео за унутарње послове у Загребу дописом од 16. феб. о. г. бр. 1303 повраћа овостраним дописом од 18 новем. 1901. Бр. К. 1078/659 тамо спроведену молбу овоподручног православног српског свештества ради решења дужности плаћања опћинског намета од сесијоналних земљишта с тим, да ју са прилозима молитељима, — „обзиром на прецизну установу последње алинеје § 48. зак. чл. XVI 1870 о уређењу опћина и трговишта, која немају уређенога магистрата, те сасвим јасно образложење спроведене наредбе од 31. децембра 1901. Бр. 62224 ex 1901. издане к § 48 горепозваног закона, — као неуважену повратити том нарочитом

поуком, да у представци њиховој цитовани зак. чл. XVIII. од г. 1871. и XXII. од г. 1887 нису заједнички, па пошто су крепосни само за подручје краљевине Угарске, да не могу бити меродавни за просуђивање у представци напоменутога питања решена гледе подручја краљевина Хрватске и Славоније горе споменутом спроведбеном наредбом, односно §-ом 48 зак. чл. XVI. 1870., дочим је поготово неумесно било позвати се у подкрепу представке и на наредбу кр. уг. министарства за богоштовје и наставу од 13. просинца 1868. Бр. 22. 391, која се ни не односи на управне, већ за црквене општине краљевине Угарске, те на даће намењене посве другој сврси него ли опћински намети“. Саопштиће се овај отпис кр. зем. владе окр. протопрезвитерима ради знања и равнања. — На молбу кр. зем. владе саопштено је истој, који су црквени чини прописани при прелазу дотичних лица у православну веру. — На питање кр. земаљске владе саопштено је истој, да се православни припадници Митрополије Карловачке, који се у иноземству налазе а желе брак склопити, имају молбама својим ради издања дозволе за ступање у брак и у ту сврху потребног крсног листа и сведоцбе о небрачном стању непосредно обраћати надлежним својим парохијским звањима (по месту рођења, односно последњег свога пребивања, где су по § 6 II. оде. прев. кр. рескрипта од 10. авг. 1868. чланство у дотичној парохији стекли, па се одатле у иноземство одселили.) Молбе такове имају бити обложене сведоцбом о небрачном стању, изданом по политичној власти онога места у иноземству у ком молитељ пребива. Пристојба је 4 К., за сваки матрикуларни извод и сведоцбу, те 1 К. билег. У погледу пак диспензације од оглашења има се странка обратити молбом на надлежног свог Дијецезана (по месту рођења односно последњег свог пребивања), којој молби има се прикључити крсно лист, по надлежном пароху издана сведоцба о небрачном стању као и од иноземске политичне власти места молитељевог пребивања сведоцба о небрачном стању његовом и заручнице му, у којој сведоцби уједно има бити прецизно назначена година, место и дан рођења заручнице, те име и презиме, вероисповест, место рођења и пребивања, како заручнице тако и њених родитеља. Пристојба за диспензацију јесте 30 К. са билегом од 1 К. — На молбу архимандрита и настојатеља манастира Крушедола Анатолија Јанковића, којом моли да се, поводом у 29 броју, од 8 фебруара о. г. Новосадеког листа „Застава“ изашлога чланка под насловом „Неће да

прими новце „на траг“, којим се чланком њему импутира чин, који његову личну част и углед његовог чина и достојанства каља, против њега дисциплинарна истрага поведе у предмету импутираног му чина, — решено је: известити молитеља архимандрита А. Ј., да код ове консисторије никаква тужба против њега у погледу горенаведеног импутираног му чина не предлежи, а на новинарске пашквиле не може се овај духовни суд обазирати, с тога да нема места ни повода замољеној истрази. — Поводом поднесених утока против обављеног избора пароха у Добановцима одређени су извиди гледе навода у утоцима побројаних. — На молбу пароха Земунског протојереја Николе Савића, постављен му је за личнога помоћника свршени богослов Бранко Пауновић, те је овај упућен, да се ради свога рукоположења обрати са прописно инстурисаном молбом на Његову Светост. — Одбијен је уток поднесен против избора пароха у С. Крушедолу, а избор јереја Григорија Јовића за пароха тамошњег потврђен је. — Препоручено је подручном свештенству држање листа „Богословски Гласник.“ — Узет је на знање извештај православног вероучитеља на Винковачкој гимназији протојереја Уроша Ђурића о владању и успеху у веронауци на истој гимназији концем I. течаја ове школске године. — Поводом наступелог спора између пароха и парохијског помоћника у Ш. гледе тога: коме припада канцеларијски паушал, да ли само пароху или и системизованом помоћнику; а ако овоме не припада да ли је исти обвезан службене податке на захтев ма које области, који се односе на његову парохију, издавати, или је то дужан парох чинити, — решено је: дотичнике известити, да, према прописима §§ 1. 2 и 5. I. оде. А. прев. кр. рескрипта од 10 авг. 1868, у опсегу односно код једне местне цркве постоји само једна парохија са једним парохом, под чијим духовним подручјем су сви парохијани, с тога у једној парохији постоји само једно парохијско звање, које местни парох води уз право и дужност, да за целу парохију под печатом парохијског звања а својим подисом податке издаје и нужне канцеларијске трошкове за прибор споси, у коју сврху прима од црквене општине односни канцеларијски паушал. Системизовани парохијски помоћници пак су, у смислу § 5. I. оде. кр. рескрипта само као испомагачи додељени оним паросима, у чијој парохији број верних износи преко 2000—4000; с тога немају права податке за онај део парохије, који се и једино са практичних разлога и због целиходности под њиховим душепопечитељ-

ством налази, под својим именом већ само под именом дотичног пароха — осим у случају замене за време његова одсуства или болести — издавати, на рачун паушала заједничког парохијског звања. — За администратора парохије у Сибачу постављен је свршени богослов Јован Лазаревић из Карловаца, те је исти упућен, да се ради свога рукоположења прописно инстурисаном молбом обрата Његовој Светости. — Донесене су две бракоразводне пресуде, а обе гласе на развод брака. —

Читуља.

† Павле Николић,

парох капелски.

испустио је душу своју 14/27. марта 1902. у 82. год. живота свога, на путу са жељезничке станице својој кући, услед удара кога је добио од жељезничкога влака. Смрт покојникову оплакује син му, Преосвећени г. епископ пакрачки *Мирон*, кћн Милка супруга пароха Кагиначкога Плате Соларића, шесторо унучади и десетак праунучади.

Покојник је рођен у Капелни 25. Јулија 1820., за ђакона рукоположен је 11. Фебруара 1843., а за пресвитера 6. августа 1843., и од тога је времена и служио сиромашну парохију Капелску, у којој су већ ријетки, које он није крестио; а још ређи, које он није учио „хришћански наук“, још и онда, кад о школи није било ни спомена. Са покојником легао је у гроб најстарији мирски свештеник епархије Пакрачке, а уједно и последњи, што но би се рекло, из школе митрополита Стратимировића.

Свагда озбиљан, строг и према себи самом, у говору опрезан, у животу ванредно скроман, тријезан и умјерен, био је пажан и од самих садругова својих још од младости.

Уз то је био и риједак усталац, а у свима пословима, званичнима и приватнима, тачан и савјестан. И црква, и парохијско звање и кућа и поља његова, све је то било у свему за узор другима.

И по самој спољашњости био је необичне појаве човјек. Узрастао много изнад обичне висине људи, био је и по сузу тијелу своме и по изразу лица налик на какова мирна, ал' одважна горштака.

Парохијани његови ванредно су га љубили и поштовали, што је било чути и виђети и приликом погребца у недељу дана 17. марта 1902., после св. литургије. На погребу учествовала је цијела парохија, преставници власти котарских и општинских, многи родови, званци пријатељи са околним свештеницима, којима је на челу био протопресвитер и парох Пакрачки Атанасије Зорчић, који се је са блаженим покојником опростио кратким и дирљивим говором, који је попраћен множином суза свију учесника тог тужнога састанка. Доброме, брижне и њежне и свештенику и оцу и сабрату нека је лаха црна земља уза свога друга, супругу Ану, (која је умрла још 10. Маја 1850.) и вјечан међу нама спомен!

А. З.

† Јереј Георгије Јанковић

парох у Бати

преминуо је у 55. години својој 11. (24.) марта о. г. у Бати, а сарањен је сутра дан 12. (25.) марта уз велико саучешће околног свештенства и осталог народа. У цркви на опелу опростио се са покојником — топлим говором пртојереј Корнелије Чупић парох Сентаддрејски. Покојник је био примеран и реван свештеник, те је био за то г. 1893 одликован црвеним појасом и супституисањем за члана епархијске Конзисторије. Свештениковао је 30 година. Нека је честитом покојнику и брату нашем Георгију Јанковићу лака земља и **вјечна паматъ.**

— рл —

† Јереј Јован Радмановић,

парох Садиловачки у горњ. карл. дијецези, умрљо је 17. марта о. г. у Садиловцу и сахрањен 19 марта уз многобројно саучешће народа своје и околних парохија. Покојник је рођен 1828. год., а рукоположен је 1851. од блаженоуп. епископа Евгенија Јовановића. Служио је од 1867. непрекидно као парох у Садиловачкој парохији. Био је дугогодишњи члан Епархијске Конзисторије. Са своје искрености и честитости био је врло уважена личност на Кордуну. Са покојником опростио се у цркви дирљивим говором, парох Петровоселски Јово Трбојевић.

Вјечна му паматъ!

Нове књиге.

Душа и бесмртност. Написао *Александар Живановић*, правослазни свештеник, професор катедрата у кр. средњим заводима осјечким. Отштампано из „Источника“. Сарајево. 1902. Стр. 151. (велике осмине). Цијена 1 К и 60 пара; у платну увезано 2 К и 20 пара, с поштарином 2 К и 40 пара.

Успомене из нашег народно-црквеног живота. Од *дра Тодора Мандића*. Трећа свеска I део. У Новом Саду. Штампарија српске књијаре Браће М. Поповића 1902. Стр. 248.

Јавна благодарност.

Учитиво молим сву п. н. господу и све корпорације које ми на губитку мог 11. (23.) марта о. г. у 55-ој години живота, а 30-ој одликоване свештеничке службе преминулог, доброг оца

јереја **ГЕОРГИЈА ЈАНКОВИЋА,**

пароха батског, и суп. члана епарх. конзист. будимске своје топло саучешће изразише, да и овим путем изводе примити израз моје благодарности на кондоленцији односно на учешћу при опелу.

Понаособ за дужност сматрам најучтивије благодарити високопреосвећеној господи: АЕ. и митрополиту дабробесачком *Николају*, дијецезану вршачком *Гаврилу*, дијецезану будимском *Лукијану* и високопречасној АЕМ. конзисторији сарајевској на

брзојавним изјавама саучешћа, високопречасној господи: Велимиру Недељковићу окр. протопрезвитру будимском, Корнелу Чупићу, пртојереју — пароху сентаддрејском, који је и надгробну реч изговорио и Адријану Станишићу, игуману грабовачком, пречасној господи: Стевану Чампрагу, конз. бележнику будимском, Јовану Бешлићу, пароху чипском, Николи Пајићу, админ. парохије р.-зљмашке и Доситеју Поповићу, јерођакону и епископском економу, који су покојника опојали, и славним заступствима цркв. и политичке општине батске, која су покојника до вечне му куће испратила.

Уједно нека је још једанпут хвала свима и сваком од мојих драгих пријатеља и познаника, који су ми у овом тужном случају било којим начином саучешће своје изразили. Ја их молим, да се самном заједно моле Господу, да милостиво прими и упокоји душу мога пок. оца, коме нека је вечна успомена у срп. правосл. цркви и народу, којима је 30 година послужено.

У Бати 15. марта 1902.

Испред родбине:

Јереј Димитрије Јанковић,
саветник срп. прав. АЕМ. конзисторије
сарајевске.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. Е. К. 129. ех. 1902.

1—3 20

СТЕЧАЈ.

За стално попуњење упражњеног мјеста пароха у парохији I. класе у Плашком и са њим скопчаног мјеста окр. протопрезвитера протопрезвитерата Плашчанског расписује се овим стечај. Рок компетовању отвара се до 25 априла (8. маја) 1902. године.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 14/27. марта 1902.

Михаилъ

СТЕЧАЈ.

17 3—3

На упражњено место учитеља и учитељице на срп. вероисповедним школама у Срп. Пардаљу (торонтал).

Плата је учитељу: за редовну школу 800 круна; за пофторну школу 80 круна; 2 ланца и 600□ оранице, све терете учитељ плаћа; за паушал 10 круна; 2 хвата тврдых дрва за своју потребу и стан у нарави, а поред стана половина баште.

Плата је учитељици: за редовну школу 600 круна; за пофторну школу 80 круна; за паушал 10 круна; 1½ хват тврдых дрва за своју потребу стан у нарави од једне собе и кујне и половина баште.

Дужности су им прописане школ. уредбом од 1872 год. Осим тога учитељ је дужан при сваком богослужењу за десном певницом појати, а учитељица ће ручни рад предавати свима ученицама.

Учитељ ће држати шест мушких разреда, а учитељица шест женских. Обадвоје ће уживати и квинквенале. Рок је овоме стечају за шест недеља од првога уврштења у „Сиону“. Молбе с прилозима слати потписаном управитељу.

Из седнице школ. одбора, држане у Срп. Пардању 4. (17.) марта 1902. год. —

Љубомир Велић поп Драгутин Мојић
перовођа и пр. учитељ. управитељ школски

СТЕЧАЈ. 18 2-2

На упражњено учитељско место у Динђашу, овим се расписује стечај. — Редовна плата учи-

тељу је 800 круна, у име пофторне школе 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порез и еквивалент плаћа; за економску школу ако је за исту, оспособљен 80 круна, за свој огрев 80 круна; за паушал 20 круна. — Осим тога уживаће стан од 2 собе, кујне, коморе, шуне, штале и баште од 400² хвати.

Изабраном учитељу спадаће у дужност шк. уредбом прописане предмете у школи предавати, децу у цркв. појању обучавати, и недељом и празником при богослужењу у цркви појати.

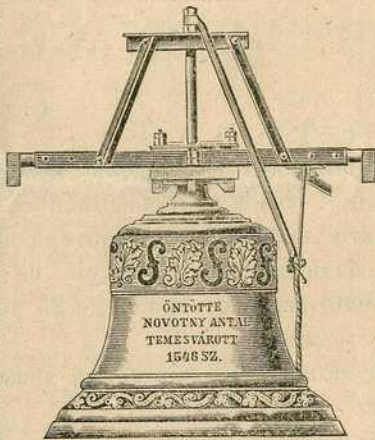
Рок стечају 6 недеља од првог уврштења.

Молбенице са нужним сведоџбама, ваља слати на месни школски одбор.

Из седнице месн. шк. одбора држане у Динђашу 10. (23.) марта 1902. год.

Школски Одбор.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ
препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре Z, провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту. 6— ex 1902. Илустровани ценовници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тамаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситни слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 1902. 206.